

6. Кряжева Н. Л. Мир детских эмоций. Дети 3- 5 лет / Н. Л. Кряжева. – Ярославль : Академия развития, 2000. – 57 с.

7. Люблинская А. А. Детская психология. Учебное пособие для студентов педагогических институтов / А. А. Люблинская. – М. : Просвещение, 1997. – 416 с.

8. Лютова Е. К. Тренинг общения с ребенком / Е. К. Лютова, Г. Б. Моница. – Санкт-Петербург : Речь, 2003. – 190 с.

9. Макшанцева Л. В. Тревожность и возможности ее снижения у детей, начинающих посещать детский сад / Л. В. Макшанцева // Психологическая наука и образование. – 1998. – № 2. – С. 12 - 14.

10. Минаева В. М. Развитие эмоций дошкольников. Занятия и игры. Пособие для практических работников дошкольных учреждений / В. М. Минаева. – М., 2003. – 48 с.

ПРОФІЛАКТИКА ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ СЕРЕД ДІТЕЙ ЯК НАПРЯМ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З СІМ'ЄЮ

Чеботарьова Анастасія Олександрівна

здобувач вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

м. Мелітополь, Україна

Атрошенко Тетяна Юрійвна

аспірант кафедри соціальної роботи,

соціальної педагогіки та дошкільної освіти

м. Мелітополь, Україна

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького, м. Мелітополь, Україна

Сучасна ситуація розвитку нашого суспільства сприяє виникненню умов для збільшення числа відхилень соціального, фізичного та психічного розвитку підростаючого покоління. Конкретно-історичні умови існування

суспільства – соціальні, політичні, економічні, моральні – обумовлюють форми та масштаби соціальних відхилень. Розмитість норм, послаблення соціальної регуляції спотворює духовні та культурні основи, що, у свою чергу, сприяє виникненню в дітей девіантної поведінки.

Проблема девіантної поведінки серед дітей здобула значну увагу науковців, зокрема досліджено: причини виникнення асоціальної поведінки неповнолітніх (Ю. Гербеєв, О. Іваницький, Е. Костяшкін, Г. Медведєв, В. Оржеховська), профілактику дитячої девіантної поведінки (А. Досін, А. Коваль, Р. Козубовський, Г. Погромська, О. Поляновська, А. Самойлов, В. Тюріна), профілактику правопорушень неповнолітніх (С. Алексєєв, І. Башкатов, С. Белічева, К. Ігошев, Т. Курбатова, О. Макаренко, В. Шендрик).

Девіантна поведінка є системою вчинків чи окремими вчинками, які суперечать прийнятним у суспільстві нормам і проявляються у вигляді незбалансованих психічних процесів, неадаптованості, порушенні процесів самоактуалізації та ухиленні від морального та етичного контролю особистості над власною поведінкою [2, с. 131].

Сім'я є тим осередком, який найбільш вичерпно відтворює політичні, економічні та моральні особливості сучасного суспільства, чутливо реагує на структурні й функціональні зміни в ньому та сам змінює суспільство. Тому саме сім'я як найближче оточення індивіда покликана стати для нього взірцем нормативного поведіння.

Соціальна робота з сім'єю має специфічні риси, до яких відносимо: 1) здійснення диференціації сімей на типи відповідно детермінованості сімейних структур; 2) співвіднесення уявлень спеціаліста щодо змісту підтримки сім'ї як клієнта та уявлень клієнта щодо змісту цієї підтримки, форми її надання; 3) залучення до співпраці психолога, лікаря, іноді співробітника органів внутрішніх справ; 4) охоплення сім'ї в цілому (робота і з дітьми, і з батьками); 5) захист більш слабких членів родини, у першу чергу дітей, від жорстокого поведіння; 6) вирішення повсякденних сімейних проблем, зміцнення й розвиток позитивних сімейних відносин; 7) відновлення

внутрішніх ресурсів, стабілізація досягнутих позитивних результатів і орієнтація на реалізацію соціалізуючого потенціалу.

Чим раніше людина зможе опанувати основні норми та правила поведінки в суспільстві, тим легшим та продуктивнішим буде її становлення гідним представником своєї держави [1, с. 105]. Тому одним із важливих напрямів соціальної роботи з сім'єю є профілактика девіантної поведінки серед дітей.

На нашу думку, профілактика – це система своєчасних заходів, спрямованих на попередження дій, що суперечать соціальним та правовим нормам, та на створення оптимальної соціальної ситуації розвитку особистості.

Здійснення профілактичної роботи можливе на кількох рівнях: особистісному, сімейному та соціальному. Сімейний рівень профілактики має на меті вплив на найближчий мікросоціум людини, тобто сім'ю, з метою попередження виникнення різноманітних проблем як для конкретної особистості, так і всієї сім'ї [2, с. 35–36].

До заходів профілактики девіантної поведінки серед дітей можемо віднести:

- формування в батьків належного розуміння моральних законів і прийняття їх на всіх рівнях національного усвідомлення;
- покращення психологічного клімату в сім'ї, налагодження взаєморозуміння між її членами, нормалізація вимог сім'ї до дитини;
- організація змістового дозвілля дитини, надання йому соціально прийнятної спрямованості та підвищення уваги батьків до способів проведення дитиною вільного часу;
- формування установки на здоровий спосіб життя;
- просвітницька діяльність серед батьків з метою підвищення їх здатності до прийняття конструктивних рішень та формування в дитини правильної картини світу;

– формування в дитини навичок самоконтролю, здатності брати на себе відповідальність, відстоювати власну позицію, інтереси;

– залучення дитини до тренінгової роботи з метою зняття схильності до агресії, конфлікту.

Отже, сім'я є одним із найдавніших інститутів соціалізації нових поколінь, тому соціальна робота з нею сприяє ефективному здійсненню профілактики девіантної поведінки серед дітей. Роль соціального працівника полягає у збереженні та підвищенні внутрішнього потенціалу сім'ї для гармонійного розвитку особистості дитини, та попередження відхилень у її поведінці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Атрошенко Т. Ю. Принципи формування соціального досвіду учнів підліткового віку в умовах позакласної виховної роботи / Т. Ю. Атрошенко // Science, Research, Development. – 2018. – № 3. – С. 105–107.

2. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Безпалько. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 208 с.

ГІПЕРАКТИВНА ДИТИНА: НАВЧАННЯ ТА ЛОГОПЕДИЧНА КОРЕКЦІЯ

Яковенко Ірина Олександрівна

*кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри
соціальної роботи, соціальної педагогіки та дошкільної освіти*

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

м. Мелітополь, Україна

Чорна Вікторія Володимирівна

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри початкової освіти

Мелітопольський державний педагогічний університет